

Tidlig innsats

i barnehage og skole

Dønna kommune

2022

FR 1175

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen på oppdrag fra Dønna kommunes kontrollutvalg i perioden april 2021 til august 2022.

Kontrollutvalget skal påse at forvaltningsrevisjon gjennomføres, jf. lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 23-2 punkt c). Forvaltningsrevisjon innebærer å gjøre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger¹.

Revisjonsteamet har bestått av prosjektleder/oppdragsansvarlig Johannes O. Nestvold, prosjektmedarbeider Line Johnsen Wirum, og kvalitetssikrer Tor Arne Stubbe. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Dønna kommune, jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til NKRFs² standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet. En oversikt over tidligere gjennomførte prosjekter finnes på vår hjemmeside www.revisjonmidt norge.no.

Steinkjer, 25.08.22

Johannes O. Nestvold

Oppdragsansvarlig revisor

---

¹ [Kommuneloven § 23-3, 1.ledd](#)

² Norges Kommunerevisorforbund, url www.nkrf.no

SAMMENDRAG

Med bakgrunn i Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2022 bestilte kontrollutvalget i Dønna kommune en forvaltningsrevisjon av tidlig innsats innen barnehage og grunnskole. Kontrollutvalget vedtok revisors forslag til prosjektplan i sitt møte den 28.04.21, sak 05/2021.

Gjennomgangen viser at det gjennomføres kartlegginger og settes inn tiltak ovenfor utviklingsvansker og læringsutfordringer for henholdsvis barnehager og skoler i Dønna kommune. Revisor vurderer imidlertid at oppfølgingen av tiltak i liten grad er skriftliggjort, da med unntak for praksis i Dønna barnehage. Revisor sin oppfatning er at manglende skriftlighet kan gjøre det vanskelig å se sammenhenger, og få svar på om et tiltak har fungert etter sin hensikt.

Revisors gjennomgang viser at kommunen har utarbeidet en skriftlig plan for overgangen fra barnehage til skole. Planen følges blant annet opp ved at barnehagene deler informasjon som vurderes som relevant for tilpasset opplæring med skolene, og at rutinemessige overgangsmøter gjennomføres.

Det er av PPT vist til at ressursmessige og geografiske utfordringer gjør det vanskelig å nå målet om økt tilgjengelighet og fysisk tilstedeværelse i barnehager og skoler. Tiltak er derfor satt i verk, som det å øke den generelle kompetansen internt i barnehager og skoler på tidlig innsats, samt å gjennomføre flere møter digitalt. Revisor anbefaler likevel at tilgjengelighet og tilstedeværelse bør være en målsetting i tiden fremover, da dette er forebygging som på sikt kan resultere i færre henvisninger og sørge for at elever får følge den ordinære opplæringen.

Revisor konkluderer med at Dønna kommune sikrer at barn med læringsutfordringer får tidlig hjelp, men at kommunedirektøren bør:

- Vurdere behovet for å dokumentere evalueringer av tiltak som er gjennomført
- Se på hvordan PPT i større grad kan oppfylle føringer og forventninger knyttet til tilgjengelighet og fysisk tilstedeværelse

INNHOLDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	5
1 Innledning.....	7
1.1 Bestilling.....	7
1.2 Problemstillinger.....	7
1.3 Avgrensing	7
1.4 Organisering av oppvekstsektoren	7
1.5 Metode	8
1.5.1 Intervju.....	9
1.5.2 Dokumentgjennomgang.....	10
1.5.3 Samlet vurdering av metode	10
1.6 Terminologi	10
1.6.1 Begrepet «tidlig innsats/tidlig hjelp»	10
1.6.2 Begrepene «utviklingsutfordringer/læringsutfordringer»	11
2 Kartleggingprosessen.....	12
2.1 Revisjonskriterier.....	12
2.1.1 Barnehage	12
2.1.2 Skole.....	12
2.2 Datagrunnlag.....	12
2.2.1 Barnehage	12
2.2.2 Skole.....	13
2.2.3 PPT.....	15
2.3 Vurdering.....	15
2.3.1 Barnehage	15
2.3.2 Skole.....	16
3 Tiltak og oppfølging	17
3.1 Revisjonskriterier.....	17
3.1.1 Barnehage	17
3.1.2 Skole.....	17
3.2 Datagrunnlag.....	18
3.2.1 Barnehage	18
3.2.2 Skole.....	18
3.2.3 PPT.....	19
3.3 Vurdering.....	20
3.3.1 Barnehage	20
3.3.2 Skole.....	21
4 Overgangen fra barnehage til skole.....	23
4.1 Revisjonskriterier.....	23
4.2 Datagrunnlag.....	23

4.2.1	Plan for overgang.....	23
4.2.2	Barnehage	24
4.2.3	Skole.....	24
4.2.4	PPT.....	25
4.3	Vurdering.....	25
5	Samarbeid med PPT om tidlig innsats	27
5.1	Revisjonskriterier.....	27
5.2	Datagrunnlag.....	27
5.2.1	Barnehage og skole	27
5.2.2	PPT.....	28
5.3	Vurdering.....	29
6	Høring	30
7	Konklusjon og anbefalinger	31
7.1	Konklusjon.....	31
7.2	Anbefalinger	32
	Kilder.....	33
	Vedlegg 1 – Utledning av revisjonskriterier.....	35
	Vedlegg 2 – Høringssvar	42

1 INNLEDNING

I dette kapitlet gjennomgår vi bakgrunn for prosjektet og bestillingen, vedtatt problemstilling og avgrensninger, kommunens organisering av oppvekstområdet, metodikk og terminologi.

1.1 Bestilling

Med bakgrunn i Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2022, bestilte kontrollutvalget i Dønna kommune en forvaltningsrevisjon med tema «*Tidlig innsats – i barnehage og grunnskole*». Kontrollutvalget vedtok den 28.04.21, sak 05/2021 revisors forslag til prosjektplan.

1.2 Problemstillinger

Følgende problemstillinger vil bli besvart i rapporten:

Sikrer kommunen at barn med læringsutfordringer får tidlig hjelp?

Problemstillingen svare ut gjennom vurderinger av følge deltemaer:

- Kartlegging
- Tiltak og evaluering av disse
- Informasjonsoverføring
- Samarbeid mellom barnehage/skole og PPT

1.3 Avgrensning

Revisjonen er en systemrevisjon og vil ikke ta for seg tjenestetilbudet og kvaliteten på opplæringen for enkeltelever. Revisor vil kun se på samarbeidet om tidlig innsats opp mot pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), og ikke andre støttetjenester. Gjennomgangen avgrenses mot tidlig innsats i voksenopplæringen.

1.4 Organisering av oppvekstsektoren

Dønna kommunes administrasjon ledes av kommunedirektøren. Det er to kommunalsjefer i kommunedirektørens lederteam, hvor kommunalsjef 2 har ansvaret for oppvekstområdet.

Kommunen har tre barnehager; Dønna barnehage, barnehagen ved Løkta oppvekstsenter, og en privat barnehage ved navn Foreningen for Drømmehagen barnehage³. Det er til sammen 44 barn som går i barnehage i Dønna kommune⁴.

I kommunen er det tre grunnskoler; Løkta oppvekstsenter og Dønna barne- og ungdomsskole (heretter DBU), samt Nord-Dønna Montessoriskole⁵ som er en privat grunnskole. Det er ifølge tall fra utdanningsdirektoratet til sammen 125 elever som går i grunnskolen i kommunen.

Dønna kommune deltar i det interkommunale samarbeidet, PPT Ytre Helgeland⁶ (heretter PPT), da sammen med kommunene Alstahaug, Herøy, Leirfjord, Lurøy og Træna. Alstahaug er vertskommune for samarbeidet.

I tilstandsrapport for barnehage og skole 2020 er det sagt at Dønna kommune har tidlig innsats som et satsingsområde både innen barnehage og skole. Det er satt opp mål og tiltak i tilstandsrapporten som konkret går på styrking av tidlig innsats på oppvekstområdet. Blant tiltakene er overordnet plan for støttesystem, gode kartleggingsrutiner for barn i førskolealder, etablere et lærende nettverk for alle ansatte i barnehagen og lærere på 1-4. trinn med tanke på kompetanseheving, spesialpedagogisk ressurs for barnehage og systematisk tilbud om intensiv opplæring på 1-4. trinn.

Revisor har mottatt dokumentasjon på møteinnkalling lærende nettverk, mens kommunalsjefen har bekreftet at spesialpedagog kommer på plass i barnehagen i august 2022. Flere av de vi har intervjuet har vist til arbeidet med støttesystemer gjennom «Tett på ytre Helgeland» i samarbeid med Senter for praktiskrettet utdanningsforskning, Høgskolen i innlandet (SePU). Kartleggingsrutiner og intensiv opplæring er blant temaene som rapporten ser nærmere på.

1.5 Metode

Problemstillingene i avsnitt 1.3 er bestemmende for valg av metode. Prosjektet er gjennomført heldigitalt, noe som innebærer at revisor har innhentet dataene i prosjektet digitalt og har dermed ikke vært fysisk tilstede i kommunen.

---

³ Foreningen for drømmehagen barnehage er ikke med i utvalget av barnehager i dette prosjektet. Dette da revisor sin myndighet ikke omfatter revisjon av privat virksomhet.

⁴ Utdanningsdirektoratet, *barnehagefakta.no*, url: [Søk - Barnehagefakta.no](https://www.ubd.no/tema/barnehagefakta)

⁵ Nord-Dønna Montessori er ikke med i utvalget av skoler i dette prosjektet. Dette da revisor sin myndighet ikke omfatter revisjon av privat virksomhet.

⁶ Dønna kommune sin hjemmeside, hentet fra: [PPT Ytre Helgeland - DØNNA KOMMUNE \(donna.kommune.no\)](https://www.donna.kommune.no)

1.5.1 Intervju

Gjennom intervju ønsker vi å finne ut noe om hvordan andre folk tenker, føler og mener om noe, og dermed får et innblikk i enn annens persons virkelighet eller perspektiv på det som er tema⁷. Informantene i en forvaltningsrevisjon er primært personer som skal ha kjennskap til, er brukere av, eller har ansvar eller oppgaver i tilknytning til det reviderte tjenesteområde. I dette prosjektet har revisor ønsket å få svar på hvordan kommunen jobber med tidlig innsats, hvordan ansatte forholder seg til rutiner og regelverk, og hvordan ulike samarbeid oppleves av de ulike partene.

Videointervju

De som er intervjuet på video i dette prosjektet er:

- Kommunedirektøren
- Kommunalsjef 2
- Leder ved PPT Ytre Helgeland
- Kontaktperson for Dønna kommune ved PPT Ytre Helgeland
- Rektor / styrer ved Løkta oppvekstsenter
- Rektor for DBU
- Styrer ved Dønna barnehage.

Alle referat fra intervju er sendt til informantene for verifisering, og har kommet tilbake verifisert.

Begrunnelsen for bruk av videointervju er i hovedsak covid19-pandemien og den daværende smittesituasjonen. Det er ikke benyttet ressurser på reisetid, da intervju er gjennomført på video. At revisor ikke har vært fysisk tilstede i kommunen kan imidlertid ha ført til at revisor har gått glipp av enkelte data med relevans for rapporten.

E-postspørsmål

Spørsmål på e-post er sendt til 22⁸ av 30⁹ lærere ved Løkta oppvekstsenter og DBU og 5 av 5 pedagogiske ledere ved Dønna barnehage og Løkta oppvekstsenter. Det er 4 lærere som har gitt svar tilbake, mens det er kun en pedagogisk leder som har sendt svar, da fra Løkta oppvekstsenter. Revisor har ved flere anledninger gitt påminnelse og oppfordret til å svare på spørsmålene, uten at dette har resultert i større svaroppslutning. Manglende svar vil ha betydning for de vurderinger som gjøres opp mot ansatte i barnehagen og skole.

---

⁷ Lotherington, Ann Therese. *Intervju som metode*, 1990. Url: [Intervju som metode \(nb.no\)](#)

⁸ I de oversikt over lærere vi har fått tilsendt er ikke rektorer, inspektører, IKT ansvarlige, mv tatt med i vårt utvalg.

⁹ Utdanningsdirektoratet. *Grunnskolen informasjonssystem*, url: [GSI - Grunnskolen Informasjonssystem \(udir.no\)](#)

Dette veies opp ved at data tilknyttet ansattperspektivet ses i sammenheng med det øvrige datagrunnlaget.

1.5.2 Dokumentgjennomgang

Offentlig sektor har i enkelte tilfeller et dokumentasjonskrav i tilknytning til sin tjenesteytelse, eksempelvis utarbeidelse av årlig tilstandsrapport for skole, jf. [opplæringsloven § 13-3 bokstav e](#). I de tilfeller hvor det offentlige dokumenterer sin regeletterlevelse er dette med på å sikre etterprøvbarehet for eksterne kontrollorganer, herunder revisor.

Planer, rutiner og prosedyrer mv.

Av relevante planer og rutiner tilknyttet tidlig innsats har vi blant annet fått tilsendt:

- Rutiner for overgang barnehage – skole
- Tilstandsrapport for barnehage og skole 2020
- Spesialpedagogiske rutiner for Dønna kommune
- Årshjul / årsplaner

Vi har også fått tilsendt annen dokumentasjon knyttet til pågående utviklingsarbeid, samt ulike maler for dokumentasjon opp mot tidlig innsats.

Revisor har i prosjektet fått kjennskap til ulike rutiner i fagsystemer som barnehager og skoler benytter seg av. Revisor har ikke bedt om lesetilganger til disse systemene for selv å bekrefte deres eksistent og innhold. Dette kan tolkes som en metodisk svakhet i rapporten.

1.5.3 Samlet vurdering av metode

Samlet sett vurderer revisor at metodene har vært relevante og pålitelige i dette prosjektet. Det er innhentet omfattende data og benyttet ulike metoder for å få frem et tilstrekkelig datagrunnlag å gjøre vurderingene på bakgrunn av. Ulike kilder er sett i sammenheng og data som peker i ulike retninger er kommentert.

1.6 Terminologi

1.6.1 Begrepet «tidlig innsats/tidlig hjelp»

I «prosedyre for tidlig innsats i Dønna barnehage» er det gitt en definisjon av «tidlig innsats» i barnehage:

«Tidlig innsats betyr at du som ansatt i barnehagen skal sette i gang tiltak for et barn med en gang du er bekymret for han/henne, enten det er språklig, sosialt, atferdsmessig og når som helst i førskoleløpet.

Tidlig innsats defineres som tidlig inngripen i tilknytning til alder og tidlig inngripen i tilknytning til utvikling av en vanske.

Det er viktig at bekymringene deles med kollega, pedagogene og styrer. Er det nødvendig kan ulike kartleggingsverktøy brukes, samtidig som man observerer og setter i gang tiltak. Tiltakene skal dokumenteres og evalueres underveis».

I tilstandsrapport for skole og barnehage 2020 er det sagt følgende om begrepet tidlig innsats: *«Tidlig innsats betyr et godt pedagogisk tilbud fra tidlig småbarnsalder, at barnehager og skoler arbeider for å forebygge utfordringer, og at tiltak settes inn umiddelbart når utfordringer avdekkes. Tiltak kan være å tilrettelegge innenfor det ordinære tilbudet og/eller ved å sette inn særskilte tiltak».*

Revisor mener at det er viktig å se hen til hvordan kommunen selv har definert begrepet tidlig innsats / tidlig hjelp. Vår tolkning er at det ikke foreligger noen uoverensstemmelse mellom den definisjon av tidlig innsats som Dønna kommuner legger til grunn og hva som nasjonalt er sagt om innholdet i begrepet. Revisor vil i det følgende legge til grunn Dønna kommune sin egen definisjon på tidlig innsats.

1.6.2 Begrepene «utviklingsutfordringer/læringsutfordringer»

Med begrepene «utviklingsutfordringer» og «læringsutfordringer» mener vi de utfordringer det vil være behov for å sette inn tiltak ovenfor, da med tanke på tidlig innsats.

Stortingsmeldinger som tar for seg temaet «tidlig innsats»¹⁰, benytter uttrykk som utfordringer og vansker knyttet til barn. Revisor har ikke funnet statlige føringer for hvilke utfordringer eller vansker tidlig innsats er myntet på, men legger til grunn en vid forståelse av både psykiske og fysiske faktorer som kan forsinke eller vanskeliggjøre en normalutvikling i utdanningsløpet. Vi benytter her henholdsvis «utviklingsutfordringer» innen barnehage og «læringsutfordringer» innen skole.

---

¹⁰ Meld. St. 6 (2019-2020), *Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO*, url: [Meld. St. 6 \(2019–2020\) \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no)

2 KARTLEGGINGPROSESSEN

I dette kapitlet presenteres informasjon om hvordan barnehager og skoler kartlegger barn og elever med utviklingsutfordringer / læringsutfordringer.

2.1 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for dette temaet:

2.1.1 Barnehage

- Barnehagen skal ha en innarbeidet fremgangsmåte for systematisk å identifisere barn med utviklingsutfordringer.

2.1.2 Skole

- Skolen skal ha en innarbeidet fremgangsmåte for å systematisk identifisere elever med læringsutfordringer.

Utledningen av revisjonskriteriene finnes i *vedlegg 1*.

2.2 Datagrunnlag

2.2.1 Barnehage

I intervju har revisor fått opplyst at de kommunale barnehagene foretar kartlegginger av barn i barnehagen med verktøyene «Alle med» og Tidlig registrering av språkutvikling (heretter TRAS). Styrer ved Dønna barnehage viser også til verktøyet «Askeladden», som er mindre brukt og er et språkscreeningsverktøy. Det opplyses også om at kommunen vil få på plass en spesialpedagog i august 2022 som skal jobbe i tilknytning til alle barnehagene i kommunen.

«Alle med» er et verktøy som ser på barns utvikling når det kommer til lek, trivsel, språk, motorikk, sosial-emosjonell adferd og hverdagsaktiviteter. Denne typen kartlegging gjennomføres to ganger i løpet av året i forkant av foreldresamtalene. Foreldre gis informasjon om kartleggingsarbeidet for eget barn.

«TRAS» er et verktøy som benyttes for kartlegging av språk, og benyttes kun ved konkrete bekymringer knyttet til språket.

Det er opplyst om at det ikke er utarbeidet skriftlige steg for steg rutiner for disse kartleggingen, men at gjennomføringen er basert på en innarbeidet praksis. Resultater fra kartlegginger dokumenteres i papirarkiver på barnehagene. Kommunalsjef 2 uttaler at barnehagene benytter egne mapper opprettet på barna for lagring av disse dataene.

Styrer i Dønna barnehage uttaler at det avholdes faste avdelingsmøter i barnehagen hver 14. dag, hvor barnegruppen gjennomgås og eventuelle utfordringer tas opp. Kartlegginger er et fast punkt på agendaen. Styrer har møte med pedagogene en gang i måneden hvor utvikling knyttet til barn tas opp.

Av den ene pedagogiske lederen vi har fått svar gis det tilbakemelding om at «Alle med» benyttes for kartlegging, da vår og høst. Resultater meddeles foresatte. Vedkommende opplyser å kjenne verktøyet godt og det oppfattes som enkelt å tolke resultatene fra kartleggingene.

2.2.2 Skole

Av kartleggingsprøver som benyttes i skolene nevnes følgende:

- Nasjonale prøver og kartlegginger fra Utdanningsdirektoratet
- M-prøver¹¹ (Matematikk)
- Carlsten-prøver¹² (Lesing og skrijving)
- Statlig spesialpedagogisk tjeneste sine karlegginger i matematikk¹³
- 6.16 screening¹⁴ (Språk)
- LOGOS¹⁵ (leseferdigheter/dysleksi)
- Wisc¹⁶ (Intelligens)
- Bokstavetester og kapiteltester for å se om barn har fått med seg det som forventes

Tilbakemeldingene fra rektorene tilsier at det er ulikt mellom skolene hvilke verktøy for kartlegging som benyttes, med unntak for de nasjonale prøvene som er felles for begge skoler.

---

¹¹ Conexus sin hjemmeside, url: [M-prøvene - Conexus](#)

¹² Conexus sin hjemmeside, url: [Carlstens lesetest - Conexus](#)

¹³ Statlig spesialpedagogisk tjeneste (Statsped) sin hjemmeside, url: [Dynamisk kartleggingsprøve i matematikk | www.statped.no](#)

¹⁴ Statlig spesialpedagogisk tjeneste (Statsped) sin hjemmeside, url: [Språk 6–16 screeningtest av språkvansker | www.statped.no](#)

¹⁵ Logometrica sin hjemmeside, url: [Logometrica](#)

¹⁶ Nevropsykologisk Fagkompetanse sin hjemmeside, url: [Hva er WISC? - Innsikt - Nevropsykologisk Fagkompetanse](#)

Rektor ved DBU trekker frem at kartlegginger benyttes både for barn med kjente utfordringer og «gråsonerbarn»¹⁷. Det gjennomføres kartlegginger minimum to ganger årlig, vår og høst på trinnene, da for lesing og skriving. Lærerne har også rapportert om M-prøver i matematikk. Resultater fra kartlegginger deles ifølge rektor med foreldrene. Rutinebeskrivelser for kartleggingsprosessen, og resultater av kartlegginger er ifølge rektor lagt på "It's Learning". Kartleggingsresultater er imidlertid ikke lagt på «It's Learning» i år, men har blitt oppbevart på trinnet. Målet er å innføre en forbedret løsning for lagring av dokumentasjon, da i Visma, slik at lærere får enkel tilgang til informasjon om elevene. Forbedringer i den faglige utviklingen skal dokumenteres i skolens systemer.

Ved DBU er det ansatt en spesialpedagogisk koordinator (heretter SPU-koordinator) som skal fungere i stillingen ut året. Vedkommende veileder også på henvisning til PPT. Fra høsten av er det teamledere som ivaretar SPU-koordinator sin funksjon, noe som vil skje i samarbeid med PPT. Teamlederne vil sitte tettere på den enkelte lærer, noe som oppfattes som en fordel av rektor.

Rektor ved DBU uttaler at resultatene følges opp på trinnene og drøftes med SPU-koordinator, men kan også diskuteres med PPT. Dersom lærere er usikre på hvordan en elev skal vurderes, er det rutiner på hvordan en sak skal tas videre.

Rektor ved Løkta skole viser til at resultater av kartlegginger er med videre i skoleløpet, og at opplæringen tilpasses ut fra kartleggingene. Det uttales at de nasjonale kartleggingene oppbevares på Utdanningsdirektoratet sine sider, mens andre kartlegginger som for eksempel innen Carlsten og M-prøver loggføres i permer. Resultatene følges opp over år. Det pekes videre på at dersom den faglige utviklingen stagnerer hos elever blir det tatt kontakt med foresatte og det lages en plan for oppfølging i samarbeid med hjemmet.

Lærerne rapportere om at de ulike verktøyene som er listet opp ovenfor er det som anvendes for kartlegginger, samt at nasjonale prøver benyttes. Rutiner for M-prøver og Carlsten er ifølge enkelte lærere skriftliggjort, mens andre lærere er usikker på dette. På spørsmål til lærerne om de har god kunnskap om hvordan kartlegginger skal gjennomføres varierer svarene fra «*ikke god nok kunnskap*», «*ganske god kunnskap*», til at vedkommende har god kunnskap. Flere av lærerne opplyser om at de ved usikkerhet henvender seg til SPU-koordinator eller til PPT dersom det er en konkret bekymring. Ifølge lærerne drøftes resultatene med blant annet andre lærere, rektor, SPU-koordinator, og PPT.

---

¹⁷ Barn som ikke har en diagnose, men som allikevel har behov for ekstra oppfølging på grunn av underliggende fysiske eller psykiske utfordringer. Jf. [– Høyere yrkesfaglig utdanning gir økt trygghet | Fagskolene](#)

2.2.3 PPT

Leder i PPT Ytre Helgeland uttaler at barnehager ikke har hatt de samme tradisjonene som skolene for å kartlegge, men at mye veiledningsmaterieell for barnehager nå også er utarbeidet. Både barnehager og skoler drøfter resultater fra kartlegginger med PPT. Dønna kommune deltar også i en pilot «Tett på Ytre Helgeland» i samarbeid med SePU. Målet med denne modulen er å videreutvikle barnehagens rutine for å identifisere barns behov for støtte, slik at tiltak kan iverksettes så tidlig som mulig. Styrere og rektorer skal lage seg en oversikt over verktøy og metoder som ansatte benytter på hele avdelinger eller enkeltbarn ved behov. Oppstart for arbeidet er i mai/juni 2022.

Leder uttaler også at sosioemosjonelle vansker kartlegges gjennom elevundersøkelsen og ungdataundersøkelsen. PPT er ikke involvert i disse kartleggingene. PPT har konsultasjonsteam for alvorlig skolefravær. Det vises også til at DBU, Dønna barnehage og PPT har gjennomført Statlig spesialpedagogiske tjeneste (Statsped) sitt refleksjonsverktøy for inkluderende praksis. Revisor har gått inn på Utdanningsdirektoratets hjemmesider og ser at resultater fra elevundersøkelsen for 7. og 10. trinn er publisert for skoleåret 2021-2022¹⁸. Tall for ungdataundersøkelsen er fra 2019, mens flere andre kommuner har nyere tall fra 2021¹⁹.

2.3 Vurdering

2.3.1 Barnehage

Revisors vurdering er at barnehagene i Dønna kommune har en innarbeidet fremgangsmåte for systematisk å identifisere barn med utviklingsutfordringer.

Barnehagene viser blant annet til «Alle med» og TRAS. «Alle med» fremstår å gå på utvikling generelt, mens TRAS benyttes for konkrete bekymringer knyttet til språk. Revisor har fått tilbakemelding om at det ikke er utarbeidet en skriftlig «steg for steg» rutine for hvordan kartlegginger foretas, men tolker allikevel at det foreligger en innarbeidet praksis i barnehagene for dette. Den ene pedagogiske lederen som har gitt svar tilbake til oss gir uttrykk for å ha god kunnskap om kartleggingsmetodene.

---

¹⁸ Utdanningsdirektoratet sin hjemmeside: [Elevundersøkelsen 7. trinn og 10 trinn – læringsmiljø – sortert etter fylker og skoler \(udir.no\)](https://www.udir.no/elever-og-undervisning/evaluering-og-utvikling/elevundersokelsen)

¹⁹ Ungdata sin hjemmeside, url: [Finn Ungdata-tall for ungdomsskolen - Ungdata](https://www.ungdata.no/)

- Tidlig innsats i barnehage og skole -

2.3.2 Skole

Revisors vurdering er at skolene har en innarbeidet fremgangsmåte for å systematisk identifisere elever med læringsutfordringer.

Begge de kommunale skolene gjennomfører nasjonale kartlegginger i regi av Utdanningsdirektoratet. Utover dette viser skolene til verktøy for ulike læringsutfordringer. Tilbakemeldingene vi har fått tolkes dithen at det ikke er de samme verktøyene som benyttes på de to skolene. Oppfatningen er at skriftlige rutiner for kartlegging er utarbeidet, og at resultater oppbevares for Løkta oppvekstsenter i papirarkiv, mens hos DBU elektronisk. Resultater drøftes ifølge de opplysninger vi har fått med andre ansatte på skolene, rektor, SPU-koordinator eller PPT. Kunnskapen om hvordan kartlegginger gjennomføres ser ut til å variere ut fra de svar vi har fått, men revisor legger også vekt på at ansatte ved usikkerhet støtter seg på SPU-koordinator og PPT. Skolene gjennomfører også kartlegginger når det kommer til det sosioemosjonelle / psykososiale skolemiljøet.

3 TILTAK OG OPPFØLGING

I dette kapitlet presenteres informasjon om hvordan barnehager og skoler følger opp barn og elever med tiltak

3.1 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for dette temaet:

3.1.1 Barnehage

- Barnehagen skal systematisk følge opp enkeltbarn med identifiserte læringsutfordringer.
- Barnehagen skal ha praksis for at barn som trenger ekstra oppfølging skal få dette som en del av barnegruppen.
- Barnehagen skal evaluere virkningene av tiltakene som settes inn ovenfor barna.

3.1.2 Skole

- Skolen skal følge opp kartleggingsresultater og mistanker om læringsutfordringer hos enkeltelever som de ansatte har.
- Elever med identifiserte læringsutfordringer for 1.- 4. trinn skal motta intensiv opplæring fra skolens side slik at forventet læringsprogresjon blir nådd.
- Eldre elever med identifiserte læringsutfordringer bør motta intensiv opplæring fra skolens side slik at forventet læringsprogresjon blir nådd.
- Skolen skal ha en god praksis for at elever som mottar intensiv opplæring gjør det som en del av klassefellesskapet.
- Skolen må evaluere virkningene av tiltakene som settes inn ovenfor elevene.

Utledningen av revisjonskriteriene finnes i *vedlegg 1*.

3.2 Datagrunnlag

3.2.1 Barnehage

Ved Dønna barnehage vises det til at barnehagen har et eget skjema for oppfølgingen av tiltak, dette etter for eksempel TRAS kartlegginger. Revisor har fått tilsendt dette skjemaet som har påskriften «*Prosedyre for tidlig innsats i Dønna barnehage*». I skjemaet gis en definisjon av tidlig innsats, jf. avsnitt 1.6 i denne rapporten, samt utfyllinger for mål, tiltak og hvem som er ansvar for hva, når. Det er også en kolonne for underveisevaluering. Skjema opprettes i samarbeid med styrere og pedagogiske ledere. Evalueringer av tiltak gjøres vanligvis etter 14 dager, og tiltak justeres ofte på bakgrunn av evalueringene. Det har ifølge styrer skjedd en utvikling på dette punktet og oppfatningen er at barnehagen er flinkere nå enn tidligere når det kommer til å evaluere tiltak.

Styrer for Løkta barnehage uttaler at eksempler på tiltak som settes inn er kontakt med PPT, logoped, samarbeidet med hjemmet på hva som bør øves mer på eksempelvis lyd og språkkuttale. Styrer uttaler også at det er praksis for å gå i dialog med PPT om hvilke tiltak som kan være hensiktsmessige. På spørsmålet om barn får ekstra oppfølging sammen med barnegruppen svarer styrer at enkelte barn er fulgt til logoped i Sandnessjøen av ansatte, men at også ansatte har fått opplæring av logoped for selv å kunne gi hjelp til barn som trenger det på barnehagen. Barnehagen benytter også samlingsstund som trening på ferdigheter. Styrer gir tilbakemelding om at tiltakene som settes inn evalueres løpende.

I følge den ene pedagogiske lederen vi har fått tilbakemelding fra svares det bekreftende på at tiltak og ekstra oppfølging alltid settes inn dersom det er avdekket et behov for dette. Eksempler på tiltak er at PPT og helsesøster er inne for å bistå med språk. Ifølge pedagogisk leder følges tiltakene opp.

3.2.2 Skole

Ressursene på skolen omtales av rektor på Løkta oppvekstsenter som små og begrensede, noe som har betydning for tiltak og oppfølging. Rektor opplyser om at oppfølging av tiltak og evalueringer ikke lagres digitalt, men at noe lagres i fysiske mapper. Mye av kunnskapen er ifølge rektor å finne i hodet hos den enkelte lærer. Eksempler på tiltak er lese-aksjoner og lesekurs, og i matematikk kjøres det før-prøver. Av andre tiltak er sammensetning av klasser og prioriteringer knyttet til enkeltelever. Blant annet ved at rektor kan gå inn og vurderer om forholdet mellom lærere og en elev er godt, og hvorvidt det må gjøres endringer med tanke på dette. Tiltak med tanke på det sosiale er gjennomført i samarbeid med Nord-Dønna montessoriskole. Tiltakene som settes inn evalueres løpende ifølge rektor. Utover dette har

- Tidlig innsats i barnehage og skole -

skolen et tett samarbeid med PPT, og det har vært et skifte i tankegang, fra at PPT mente det var nødvendig å ta ut elever for å si at noe var spesialundervisning, til det å beholde elever i klasserommet.

Ifølge rektor ved DBU er eksempler på tiltak som sette inn ovenfor elever intensive lese- og skrivekurs. Intensive lesekurs er tilpasset det alderstrinnet elevene tilhører og kan kjøres som grupper eller individuelt. Det kjøres også faste klasselesekurs på barnetrinnet. Et annet tiltak er gruppedelinger, som blant annet er gjennomført på 1.-5. trinn. Her deles klasser i mindre grupper og elevene får tettere oppfølging. Det er ikke en automatikk i at elever det knyttes bekymringer til henvises til PPT. Den enkelte sak drøftes alltid innad på skolen, med heimen og med PPT før henvisning. En overordnet målsetting i skolen er å beholde elever med tiltak i klasserommet sammen med de andre elevene.

Rektor ved DBU uttaler at evalueringer av tiltak som settes inn ovenfor elever evalueres, men at det er et inntrykk av at skolen ikke er god nok til å si om tiltak har fungert etter sin hensikt. Rektor mener derfor at skolen ikke er systematisk nok på dette området. Det uttales imidlertid at utviklingen til elevene dokumenteres gjennom prosessen, og skriftliggjøres gjennom vurderinger i Visma i forkant av utviklingssamtaler og elevsamtaler.

Tilbakemeldingen fra lærerne er at tiltak settes inn når det trengs. Det gis tilbakemelding om at de elever som tas ut av klasserommet er de det ikke lar seg gjøre å gjennomføre tiltak for i klasserommet. En annen påpekning er at det i større grad nå enn tidligere gis hjelp i klasserommet. På spørsmål om eksempler på tiltak nevnes lesekurs, helhetslesing for elever med dysleksi, individuelle tilpasninger innen matematikk, andre mindre endringer i selve undervisningen. Det gis tilbakemelding om at evalueringer skjer løpende, ved langvarige tiltak flere ganger i løpet av året, og at det også skjer evalueringer i samråd med PPT. En lærer trekker frem at mye evalueres muntlig, men at noe også skrives ned. En av lærerne peker også på mangler knyttet til arkivsystemet og kunnskap om arkivrutiner.

3.2.3 PPT

Leder for PPT uttaler at barnehagene benytter tiltak for å bedre språket. Dønna kommune har vært språkkommune og har blant annet jobbet med temaet språkstimulerende miljø.

For skolene er eksempel på tiltak intensive lesekurs. Dette er ifølge leder ikke satt i system men det løses når behov oppstår. Kommunen er i gang med å etablere et lærende nettverk for alle lærere på 1.-4. trinn for erfaringsdeling og kompetanseheving innen tidlig innsats og forebyggende arbeid. Målet er å etablere et systematisk tilbud om intensiv opplæring i lesing, skriving og regning for elever som trenger det på 1.-4. trinn. Nettverket skal ledes av PPT i

samarbeid med en lærerspesialist. Dønna barne- og ungdomsskole har også initiert et samarbeid med PPT for at skolen skal bli dysleksivennlig skole. Hvis konklusjonen etter utprøving av tiltak er at barnet ikke har en forsvarlig utvikling eller at eleven ikke har tilfredsstillende utbytte av undervisningen må det sendes henvisning til PPT for videre utredning. Ved henvisningsskjema skal det følge «*pedagogisk rapport ved henvisning*» som beskriver og vurderer utprøvde tiltak skolen har iverksatt for å øke elevens utbytte av ordinær opplæring.

Leder sitt inntrykk er at barnehagene og skolene har blitt mye bedre når det kommer til å sette inn tiltak før henvisning, et område det har blitt stor endring på fra tidligere. Det kan se ut til at kartleggingen som skolene gjør, fører til mer konkrete beskrivelser i henvisninger. Tidligere ble vansker i større grad knyttet til adferd, nå har skolene blitt mer bevisst på at adferdsuttrykk kan være et tegn på faglige vansker. Dette kan henge sammen med at PPT er mer med inn i bekymringsfasen. Ifølge leder får PPT i dag ikke henvisninger fra barnehager og skoler som ikke er drøftet i forkant. Dønna kommune har også arbeidet med pedagogisk analyse, som er en modell for analyse og tiltaksutvikling utviklet ut fra forsknings- basert kunnskap.

3.3 Vurdering

3.3.1 Barnehage

Revisors vurdering er at barnehagene systematisk følge opp enkeltbarn med identifiserte læringsutfordringer

Et samlet datagrunnlag taler for at barnehagene benytter kartlegginger til å finne frem til tiltak for å løse opp i vansker og utfordringer hos barn. Det er ikke gitt mange eksempler på hvilke tiltak som benyttes, men de tiltakene som trekkes frem oppfattes å gå på generell utvikling hos barnet, som språk og samspillet i lek og barnegruppe.

Revisor vurdering er at det er praksis for at barn som trenger ekstra oppfølging får dette som del av barnegruppen, men at det finnes unntak.

Det fremstår som at hovedregelen innen barnehage er å gi barn den oppfølgingen de trenger som del av barnegruppen. Unntak kan tenkes dersom barnehagen selv ikke besitter nødvendig kompetanse, som for eksempel logoped.

Det vurderes at barnehagene evaluerer virkningene av tiltakene som settes inn ovenfor barna, men at det er forskjeller i praksis mellom barnehagene.

Forskjellen ligger i at Dønna barnehage har en skriftlig og systematisk oppfølging, mens Løkta oppvekstsenter fremstår å benytte en mer muntlig og løpende tilnærming til evaluering. PPT sitt inntrykk er at barnehagene er flinkere nå enn tidligere til å sette inn tiltak forut for henvisning.

3.3.2 Skole

Revisor vurderer at skolene følger opp kartleggingsresultater og mistanker om læringsutfordringer hos enkeltelever.

Ut fra opplysningen vi har mottatt følges resultater opp med tiltak dersom elever scorer under bekymringsgrenser tilknyttet de ulike kartlegginger. PPT gir uttrykk for at skolene har blitt betydelig bedre til å gjøre et arbeid selv, før det henvises videre til PPT.

Det vurderes at elever med identifiserte læringsutfordringer mottar intensiv opplæring.

I gjennomgangen vises det til ulike tiltak for intensiv opplæring, som lese- og skrivekurs, gruppedelinger, individuelle tilpasning innen matematikk og undervisningen forøvrig. Revisors oppfatning er at intensiv opplæring gis til elever i 1-4 trinn, men også eldre elever.

Revisors oppfatning er at den intensive opplæringen mottas, i større grad enn tidligere, i klasserommet og i klassefelleskapet.

Tilbakemeldingene vi har fått er at det har skjedd en endring på dette området over tid, og at det i dag er større bevissthet knyttet til verdien det har for eleven å delta i klassefelleskapet, selv om undervisningen vil være ulik den andre elever deltar på.

Revisor vurdering er at skolene evaluerer virkningene av tiltakene som settes inn ovenfor elevene, men at dette ikke er satt inn i et helhetlig system.

Gjennomgangen tyder på at lærerne evaluerer tiltak og læringsutviklingen som en løpende del av det pedagogiske arbeidet på skolen. Oppfatningen er imidlertid at dette ikke inngår i et helhetlig system eller dokumentasjonsprosess. Ovenfor elever det er knyttet bekymring til²⁰ er det slik revisor ser det ikke dokumentert hvilke utfordringer disse elevene har, hva som ønskes oppnådd, hvilke tiltak som er utprøvd, eller hvorvidt et tiltak har fungert etter sin hensikt. Revisor stiller her spørsmål ved om en mer systematisk tilnærming kunne gitt svar på om

---

²⁰ Elever som ikke er henvist eller har vedtak.

ønsket progresjon hos elever blir oppnådd, da med en rød tråd fra kartlegging, til tiltak og til evaluering. PPT stiller også gjennom sine rutiner krav til utprøvde tiltak og dokumentasjon før henvisning skjer.

Revisor registrere at kommunen er i gang med et arbeid gjennom «Tett på» som tar for seg kommunens støttesystemer og ser på muligheten for større grad av samhandling. Behovet for systematisk dokumentasjon kunne vært et tema som hadde blitt drøftet i forbindelse med dette arbeidet.

4 OVERGANGEN FRA BARNEHAGE TIL SKOLE

I dette kapitlet presenteres informasjon om hvordan barnehager og skoler samarbeider om overgangen til skolen

4.1 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for dette temaet:

- Skole og barnehage skal ha skriftlige samarbeidsrutiner for overgangen fra barnehage til skole.
- Barnehagene skal informere skolen om barn med utfordringer i forkant av overgangen til skole, slik at skolene er forberedt på å ta imot eleven ved skolestart.
- Barnehagene bør gi informasjon til skolene som er relevant for tilpasningen av opplæringen

Utleddningen av revisjonskriteriene finnes i *vedlegg 1*.

4.2 Datagrunnlag

4.2.1 Plan for overgang

Revisor har fått tilsendt «*Rutine for overgang barnehage – skole*». Rutinen har som mål å sørge for en god skolestart, trygghet og omsorg, men også at nødvendig informasjon blir overbrakt skolen.

I rutinene er det blant annet sagt at i det i mai hvert år skal foretas et overgangsmøte mellom skole og barnehagene, hvor pedagogisk leder og kommende kontaktlærer utveksler relevant informasjon om barna som skal starte ved skolen.

Det er etablert en tilleggsrutine for barn med særskilte behov. Her skal barnehagen melde inn de barna dette gjelder for ett år i forveien. Rutinene sier videre noe om overføring av skriftlig informasjon, samarbeidsmøter og styringstiltak knyttet til disse barna.

4.2.2 Barnehage

Styrer og rektor ved Løkta oppvekstsenter uttaler at den skriftlige rutinen for overgang fra barnehage til skole i Dønna kommune gjelder for oppvekstsenteret. Det overføres ikke dokumentasjon fra barnehage til skole ved Løkta oppvekstsenter, men det gjennomføres overføringsmøter for å sikre at kontaktlærer får den informasjonen som er relevant for å skulle kunne tilpasse opplæringen på skolen.

Styrere ved Dønna barnehage bekrefter at skriftlig rutine for overgangen fra barnehage til skole i Dønna kommune gjelder for barnehagen. Barnehagen har vært involvert i utformingen av denne rutinen. Det avholdes ifølge styrere overgangssamtaler ved overgangen fra barnehagen til skole. Samtalen gjennomføres mellom den som har vært pedagogiske lederen i barnehagen og den oppnevnt kontaktlærer, dersom vedkommende er utpekt på dette tidspunktet. Styrer gir uttrykk for at det er viktig å informere skolen om «gråsonerbarn». I siste foreldremøte med barnehagen forelegges fortsatt et skjema for overføring av informasjon fra barnehagen til skolen. Dokumentasjon fra språkkartlegginger i TRAS overføres ifølge styrere ikke til skolen, men informasjon om resultatene er del av innholdet samtalen for overgangsmøtet. Styrere uttaler at barnehagen delvis har gitt informasjon til skolen om sitt pedagogiske arbeid i barnehagen. På spørsmål fra revisor om barnehagen har inntrykk av at informasjonen som deles med skolen er relevant for tilpasset opplæring svarer styrere at hun ikke er sikker på dette.

Pedagogiske leder som har besvart våre spørsmål har gitt tilbakemelding om at vedkommende har god kunnskap om rutiner for overgang. Vedkommende bekrefter at rutinen etterleves på alle punkter og at barnehagen har delt informasjon om sitt pedagogiske arbeid. Vedrørende skriftlig dokumentasjon som overføres til skolen nevner pedagogiske leder at observasjonsskjemaet for kartlegging ved bruk av «Alle med» noen ganger blir delt. Inntrykket er videre at informasjonen som deles med skolen er relevant for å tilpasse opplæringen og at samarbeidet oppleves utover dette som bra.

4.2.3 Skole

Rektor ved DBU uttaler at skolen følger rutinen for overgang som benyttes av Dønna kommune. Det avholdes to faste møter med barnehagen i året, da knyttet til skolestarterne. Det er kontaktlærer og pedagogisk leder som deltar i disse møtene. Dersom det er barn med spesielle behov eller behov for spesiell fysisk tilrettelegging får skolen melding om dette i god tid. Det overføres ikke dokumentasjon fra barnehagen til skolen, og derav ingen overføring av barnehagemappe. Lærerne er bevisst på bruken av å benytte informasjonene som skolen får fra barnehagen i tilpasningen av opplæringen i skolen.

Styrere og rektor ved Løkta oppvekstsenter opplyser om at oppvekstsenteret har lagt skolefritidsordningen (SFO) under barnehagen. At barnehagebarn og elever blir kjent på SFO anses som en god løsning med tanke på overgangen fra barnehage til skole og tidlig innsats.

Det er kun en av lærerne vi har fått tilbakemelding fra som har svart utfyllende om overgangssituasjonen. For en lærere er det kun svar på et av spørsmålene, da at informasjon om overgangen er å finne på «It's learning». To andre lærere har svart at rutiner for overgang ikke er relevant i og med at de underviser på ungdomsskolen. Den av lærerne som har svart på spørsmål om overgangen opplyser om å ha delvis god kunnskap om rutinen. Inntrykket er at rutinene følges og at overføringsmøter gjennomføres. Vedkommende er usikker på om det er delt informasjon om de pedagogiske oppgaver barnehagen og skolen har. Informasjon om kartlegginger som TRAS deles i overgangsmøte. På spørsmålet om informasjonen som deles med skolen er relevant for tilpasset opplæring svarer vedkommende ja, dette da informasjonen gir innblikk i barnets utvikling og hva som kan forventes. Samarbeidet med barnehagen oppleves som godt og det er lav terskel for å ta kontakt.

4.2.4 PPT

Leder for PPT uttaler at for barn som er henviste, deltar PPT i overføringsmøter mellom barnehager og skoler etter invitasjon fra barnehagen/skolen. Utover dette har PPT ingen rolle i overgangen når det kommer til enkeltbarn som ikke har vært henvist.

4.3 Vurdering

Revisors vurdering er at skole og barnehage har fastsatte rutiner for samarbeid opp mot overgangen fra barnehage til skole.

Det er utarbeidet en skriftlig rutine for overgangen fra barnehage til skole som alle de kommunale barnehager og skoler er kjent med. Opplysninger fra ansatte er at de forholder seg til rutinene slik de står beskrevet. Rutinen har bestemmelser om informasjonsoverføring og møtevirksomhet i overgangsfasen.

Revisor vurderer at barnehagene informerer skolen om barn med utfordringer i forkant av overgangen til skole.

Kartleggingsresultater og barn med utfordringer er tema i overføringsmøter mellom barnehagene og skolene. Det oppfattes som at det er lite skriftlig dokumentasjon som overføres til skolen i forbindelse med overgangen, men at det ved behov overføres

dokumentasjon fra kartlegginger. Vi ser at praksisen for overgang tilpasses de lokale forholdene.

Revisor vurderer at informasjon som gis til skolene er relevant for tilpasningen av opplæringen.

På spørsmål om barnehage og skole har kjennskap til hverandres pedagogiske oppgaver er svarene vi har fått noe delt. Det vil kunne argumenteres for at dersom det foreligger god kjennskap til hverandres roller og arbeid vil dette kunne bidra til en mer spisset og relevant informasjonsdeling partene imellom.

5 SAMARBEID MED PPT OM TIDLIG INNSATS

I dette kapitlet presenteres informasjon om hvordan barnehager og skoler samarbeider med PPT om tidlig innsats, og hvordan dette samarbeidet oppfattes av partene.

5.1 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for dette temaet:

- PPT bør være jevnlig til stede og yte veiledning på sitt kompetanseområde til barnehage og skole når det gjelder å avdekke og sette inn tiltak ovenfor barn med utviklingsutfordringer og læringsutfordringer.

Utledningen av revisjonskriteriene finnes i *vedlegg 1*.

5.2 Datagrunnlag

5.2.1 Barnehage og skole

Styrer og rektor ved Løkta oppvekstsenter opplever samarbeidet med PPT delvis godt. Intensjonen bak samarbeidet oppfattes som gode, men geografi og bruken av ferje skaper utfordringer. PPT har gjort mye bra med tanke på tilrettelegging av digitale møter, noe som har kommet som en følge av covid-19 pandemien. Før ble møter som ikke lot seg gjennomføre på grunn av oppståtte utfordringer ikke gjennomført, men gjennomføres nå digitalt. Samarbeidsmøter mellom barnehagene i Dønna gjennomføres i dag digitalt, noe som også er tenkt tatt i bruk for samarbeidsmøter for lærere på 1.-4. trinn.

Løkta oppvekstsenter har de senere årene hatt oppstartsmøte med PPT hvor det ble sett på hver enkelt elev og laget et program for møtet. I møtet ble det tatt opp nye bekymringer, og diskuterer tiltak rundt enkeltelever som allerede er inne i systemet til PPT. Det har blitt foretatt flere utskiftninger i kontaktperson for Dønna kommune ved PPT, noe som av rektor og styrer oppleves som utfordrende med tanke på en stabil oppfølging av barn og elever.

«Tett på ytre Helgeland» er også noe som drøftes med PPT ifølge rektor og styrere ved Løkta oppvekstsenter. Skolen har forventninger til at PPT både skal være tilgjengelig både fysisk og digitalt for skolen.

Styrer ved Dønna barnehage uttaler at barnehagen ikke er fornøyd med samarbeidet med PPT, da det foreligger et ønske om mer fysisk tilstedeværelse på barnehagen. Ønsket er videreformidlet til PPT. Styrer ved barnehagen mener allikevel at barn får det de har krav på. Det avholdes oppstartmøter med PPT på høsten og ved starten av året, her drøftes bekymringer knyttet til barn. Styrer ved Dønna barnehage opplever at oppstartmøtene fungerer greit. Styrer i Dønna barnehage sin oppfatning er at PPT ofte gir lange utredninger i tilknytning til barn som det kan være vanskelig for barnehagen å sette seg inn i, eller som barnehagen føler treffer barnets utfordringer. Barnehagen kunne tenkt seg at sakkyndige rapporter kunne blitt gjennomgått sammen med foresatte, styrere og PPT. Styrer ved Dønna barnehage uttaler at barnehagen også deltar i «Tett på ytre Helgeland» og «lærende samarbeid» sammen med PPT.

Rektor ved DBU uttaler at samarbeidet med PPT oppleves som godt. Det avholdes samarbeidsmøter to ganger i året, da vår og høst, hvor fagutviklingen hos elever er tema. Det er både elever med vedtak og ikke som drøftes. PPT oppfattes av rektor både som tilgjengelig og er fysisk til stede for å avdekke læringsutfordringer og for å finne frem til hensiktsmessige tiltak. PPT har utover dette faste møter på skolen hver uke. Skolen har to kontaktpersoner hos PPT hvor en er fra Dønna, mens den andre ikke er det. At en av kontaktpersonene ikke selv er fra Dønna kan være en fordel med tanke på uavhengighet. Rektor nevner også at skolen har deltatt i prosjekt om pedagogisk analyse sammen med PPT.

Samtlige barnehager og skoler viser til at bistanden fra PPT og møtevirksomheten har vært påvirket av covid-19 pandemien.

Svarene vi har fått fra en av de pedagogiske lederne viser til at barnehager får hjelp ved behov, blant annet i spørsmålet om egnede tiltak. PPT oppfattes som tilgjengelig ved behov, men har lite fysiske besøk utover dette. Det opplyses om at PPT kan bistå med mye bra når det kommer til kursing, men at de er lite på fysiske besøksrunder og kunne derfor kommet oftere.

Svar fra lærere tilsier at PPT kan bistå både med tolkning av kartlegginger og for å finne frem til egnede tiltak. Svar på hvorvidt PPT er tilgjengelig for skolen og hvor mye PPT er fysisk tilstede variere. Her gis det svar som at det ikke føles som PPT er tilgjengelig og fysisk tilstede, at PPT er veldig tilgjengelig nå, men var for fraværende tidligere, at det foreligger et ønske om mer tilstedeværelse, og bekreftende på at PPT er tilgjengelighet og fysisk tilstede.

5.2.2 PPT

PPT har samhandlingsmøte med skolene hver høst hvor det lages en plan for samarbeidet mellom skolen og PPT påfølgende år. Dette innebærer informasjon fra skolen til PPT om behov

for bistand i saker på system- eller individnivå. I tillegg ønsker PPT informasjon om hva skolen vektlegger det aktuelle året og hva som er fokusområder. Samhandlingsmøtet er et eget møte med skolens ledelse og legger grunnlag for det videre arbeid med enhetene i egne kontaktdager. Her kan det gis veiledning på enkeltsaker og tiltak i klasserommet og det kan foretas drøftinger av individsaker og bekymringsaker.

PPT opplever som flere andre i støttesystemene, at kompleksiteten i saker er stor og at det er mange instanser som arbeider sammen med de samme sakene. Henvisingstallet fortsetter å stige både for individ og systemsaker. I regionen er det økning i henvendelser i forbindelse med skolefravær, skolemiljø saker, samt behov for ulike læringsøkter/fagtema i skoler og barnehager. Leder uttaler også at med en nedbygging av Statsped forventes et enda større trykk på PPT lokalt. Det er allerede et økt press på tjenesten og det må derfor oppnås en forståelse for hva PPT kan yte av tjenester innenfor dagens rammer, og at dersom oppgavene utvides ytterligere, må også rammene utvides.

5.3 Vurdering

Revisors vurdering er at PPT er tilstede for å gi veiledning innen sitt kompetanseområde til barnehage og skole når det gjelder å avdekke og sette inn tiltak ovenfor barn med utviklingsutfordringer og læringsutfordringer. Det er imidlertid ulike oppfatninger om veiledningen gis jevnlig.

Revisors oppfatning er at sentrale føringer tilsier at PPT i større grad enn tidligere skal jobbe forebyggende, være tilgjengelig, samt fysisk tilstede ute på barnehage og skoler. Vi ser at PPT bistår i flere faser av tidlig innsats i barnehager og skoler, både i tilknytning til kartlegginger og tilretteleggingen av tiltak, samt generelle forventningsavklaringer til samarbeid. PPT viser til et økende press på tjenesten uten at ytterligere ressurser er tilført. Det beskrives en praksis ved økt bruk av digitale møter og en bedre tilpasning av disse etter covid-19 pandemien. Det er allikevel ikke alle oppgaver som PPT er pålagt som vil kunne løses ved bruk av digital møtevirkosomhet, for eksempel observasjoner. Revisor er kjent med at PPT yter tjenester til flere øykommuner, og at en vil være prisgitt ferjeavgangene. Revisor ønsker imidlertid å trekke frem at hensikten med økt forebyggende aktivitet vil være å få ned tallet henvisinger og i større grad beholde barn og elever i det ordinære oppvekstløpet / ordinære undervisningen. Dette vil i sin tur kunne ha innvirkning på det presset PPT i dag står ovenfor.

6 HØRING

En foreløpig rapport ble sendt på høring til kommunedirektøren i Dønna kommune den 11.7. Revisjon Midt-Norge SA mottok svar fra kommunedirektøren dagen etter. Det har ut fra høringsbrevet ikke vært behov for å korrigere fakta i rapporten, men revisor har forsøkt å tydeliggjøre den første av to anbefalingene som rapporten oppstiller. Høringsbrevet er vedlagt rapporten i vedlegg 2.

7 KONKLUSJON OG ANBEFALINGER

7.1 Konklusjon

Dønna kommune sikrer at barn med læringsutfordringer får tidlig hjelp.

Gjennomgangen viser at Dønna kommune gjennomfører kartlegginger av utviklingsvansker og læringsutfordringer i barnehager og skoler, samt at det settes inn tiltak på bakgrunn resultater fra kartleggingene. Revisor har pekt på at evalueringer av tiltak, med unntak av Dønna barnehage, ikke er satt inn i et helhetlig system basert på dokumentasjon, men skjer som del av det løpende pedagogiske arbeidet. En mer lik praksis mellom barnehagene og skolene, basert på skriftlig dokumentasjon, kan tenkes å skape større forutsigbarhet og et bedre informasjonsgrunnlag om utviklingen hos barn. Informasjonen kan også være relevant i tilknytning til PPT sitt forebyggende arbeid. PPT krever uansett at innsatsen som barnehager og skoler har lagt ned forut for henvisning dokumenteres. Revisor registrere at kommunen er deltagende, og i gang med, ulike utviklings- prosjekt/prosesser innenfor denne tematikken.

Det er utarbeidet en skriftlig plan for overgangen fra barnehage til skole som alle barnehager og skoler er kjent med. Vurderingene er at overgangsmøter gjennomføres i henhold til rutinene og at informasjon om barn sine utfordringer deles med skolene. Ifølge de tilbakemeldinger vi har fått er informasjonen som deles relevant for tilpasningen av opplæringen.

Det er etablert samarbeid mellom barnehager/skole og PPT for barn med utviklingsvansker og læringsutfordringer. Statlige føringer tilsier en økt satsing på forebyggende arbeid hos PPT og at tjenesten i større grad enn tidligere skal være tilgjengelig og fysisk tilstede i barnehager og skoler. For PPT vil økende etterspørsel og økte forventningene til tjenesten være utfordrende, dette da det opplyses å ikke har blitt tilført ytterligere ressurser med tanke på dette. Ved å være en øykommune som er avhengig av ferjeforbindelse vil det ha innvirkning på muligheten for fysiske tilstedeværelse i kommunen. Revisor sin oppfatning er at mottiltak mot dette har vært å heve den generelle kompetansen i barnehage og skole på tidlig innsats, samtidig som digitale møter er benyttet i større grad. Revisor sin oppfatning er at en større satsing på det forebyggende arbeid i PPT vil ha til hensikt å få ned antallet henvisninger og presset på PPT. PPT vil også ved fysisk tilstedeværelse kunne opparbeide seg større kunnskap om enkelt barn sine utfordringer og gjenkjenne et barn i en eventuell henvisningsfase. Selv om det vil være utfordrende for PPT å møte de nye forventningene, må tjenesten allikevel ha som mål å strekke seg etter de føringer som er lagt for tjenesten.

7.2 Anbefalinger

Revisor anbefaler at kommunedirektøren:

- Vurdere behovet for å dokumentere evalueringer av tiltak som er gjennomført
- Se på hvordan PPT i større grad kan oppfylle føringer og forventninger knyttet til tilgjengelighet og fysisk tilstedeværelse

KILDER

Lov og forskrift

- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven), LOV-2018-06-22-83,
- Lov om barnehager (barnehageloven), LOV-2005-06-17-64
- Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova), LOV-1998-07-17-61
- Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, FOR-2017-04-24-487

Stortingsmeldinger og forarbeider

- Meld. St. 6 (2019-2020), *Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO*, url: [Meld. St. 6 \(2019–2020\) \(regjeringen.no\)](#)
- Stortingsmelding nr. 16 (2006-2007) «... og ingen sto igjen — Tidlig innsats for livslang læring», hentet fra: [St.meld. nr. 16 \(2006–2007\) \(regjeringen.no\)](#)
- Vedlegg til høringsnotat ny opplæringslov, hentet fra: [Microsoft Word - Lovforslaget - ny opplæringslov og endringer i friskoleloven-til pdf \(regjeringen.no\)](#)
- Høringsnotat til ny opplæringslov, hentet fra: [Microsoft Word - Høringsnotat - Forslag til ny opplæringslov og endringer i friskoleloven - til pdf \(regjeringen.no\)](#)

Faglitteratur

- Lotherington, Ann Therese. *Intervju som metode*, 1990. Url: [Intervju som metode \(nb.no\)](#)
- *Barn som ikke har en diagnose, men som allikevel har behov for ekstra oppfølging på grunn av underliggende fysiske eller psykiske utfordringer*. Jf. [– Høyere yrkesfaglig utdanning gir økt trygghet | Fagskolene](#)
- Veileder «*Fra eldst til yngst – Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole*». Kunnskapsdepartementet. Hentet fra: [f-4248-fra-eldst-til-yngst.pdf \(regjeringen.no\)](#)
- Inger Lise Skog Hansen, Ragnhild Steen Jensen og Tone Fløtten, *Trøbbel i grenseflatene: Samordnet innsats for utsatte barn og unge*, url: [Trøbbel i grenseflatene | Fafo-rapport 2020:02](#)

Nettsider

- Norges Kommunerevisorforbund, url [www.nkrf.no](#)
- Utdanningsdirektoratet, *barnehagefakta.no*, url: [Søk - Barnehagefakta.no](#)
- Dønna kommune sin hjemmeside, hentet fra: [PPT Ytre Helgeland - DØNNA KOMMUNE \(donna.kommune.no\)](#)

- Utdanningsdirektoratet. *Grunnskolens informasjonssystem*, url: [GSI - Grunnskolens Informasjonssystem \(udir.no\)](#)
- Conexus sin hjemmeside, url: [M-prøvene - Conexus](#)
- Statlig spesialpedagogisk tjeneste (Statsped) sin hjemmeside, url: [Dynamisk kartleggingsprøve i matematikk | www.statped.no](#)
- Logometrica sin hjemmeside, url: [Logometrica](#)
- Nevropsykologisk Fagkompetanse sin hjemmeside, url: [Hva er WISC? - Innsikt - Nevropsykologisk Fagkompetanse](#)
- Utdanningsdirektoratet sin hjemmeside: [Elevundersøkelsen 7. trinn og 10 trinn – læringsmiljø – sortert etter fylker og skoler \(udir.no\)](#)
- Ungdata sin hjemmeside, url: [Finn Ungdata-tall for ungdomsskolen - Ungdata](#)

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV REVISJONSKRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon (§ 15) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis. I denne forvaltningsrevisjonen har vi benyttet oss av følgende kilder til revisjonskriterier:

- Lov om barnehager (barnehageloven), LOV-2005-06-17-64
- Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova), LOV-1998-07-17-61
- Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, FOR-2017-04-24-487
- Rammeverk for kartleggingsprøver på 1.-4. trinn, Utdanningsdirektoratet, 2018
- Rammeverk for kartleggingsprøver på 1.-4. trinn, Utdanningsdirektoratet, 2021
- Intensiv opplæring for elever fra 1.-4. årstrinn, Utdanningsdirektoratet, 2018
- St. meld. nr. 16 (2006-2007), side 77
- «Fra eldst til yngst – Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole», veileider, Kunnskapsdepartementet
- «Trøbbel i grenseflatene – Samordnet innsats for utsatte barn og unge», Fafo-rapport 2020:02

Utledning av revisjonskriterier for kartlegging

Barnehagens innhold er hjemlet i barnehagelovens § 2 som blant annet sier at barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet og barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter. Videre skal barnehagen ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn²¹. Barnehage som pedagogisk virksomhet er nærmere beskrevet i forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, kapittel 7²². Det allmennpedagogiske tilbudet skal tilrettelegges og tilpasses etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Videre sier forskriften at barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud.

---

²¹ Lovdata, url: [Lov om barnehager \(barnehageloven\) - Lovdata](#)

²² Lovdata, url: [Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver - Lovdata](#)

I forbindelse med å avdekke behovet for tidlig innsats, jamfør opplæringslovens § 1-4, skal det gjennomføres kartleggingsprøver på småskoletrinnet²³. Utdanningsdirektoratet skriver i sitt rammeverk for kartleggingsprøver at formålet er å avdekke behovet for individuell oppfølging og tilrettelegging på individ- og skolenivå gjennom tidlig innsats. Kartleggingsprøvene skal brukes for å avdekke elever som skårer under en bekymringsgrense, og som kan ha behov for ekstra oppfølging²⁴.

På bakgrunn av redegjørelsen over er følgende revisjonskriterier utledet for kartlegging:

Barnehage

- Barnehagen skal ha en innarbeidet fremgangsmåte for systematisk å identifisere barn med utviklingsutfordringer.

Skole

- Skolen skal ha en innarbeidet fremgangsmåte for å systematisk identifisere elever med læringsutfordringer.

Utledning av revisjonskriterier for tiltak og evaluering av disse

Rammeplan for barnehager sier at det skal tilrettelegges for barn som trenger ekstra støtte. Rammeplanen sier at inkludering i barnehage handler også om tilrettelegging for sosial deltagelse. Barnehagen må tilpasse innholdet slik at ulike barn kan delta ut fra egne behov og forutsetninger. Leken er den viktigste sosialiseringarenaen i barnehagen. Tidlig innsats kan for noen barn innebære at personalet arbeider målrettet og systematisk, over kortere eller lengre perioder, med å inkludere barnet i meningsfulle fellesskap. Barnehagen skal også sørge for at barn som mottar spesialpedagogisk hjelp inkluderes i barnegruppen og i det allmennpedagogiske tilbudet.

Rammeplanen til barnehagen definerer at tilretteleggingen for barn som trenger ekstra støtte skal vurderes underveis og justeres i tråd med barnets behov og utvikling.

---

²³ Lovdata, url: [Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa \(opplæringslova\) - Lovdata](#)

²⁴ Utdanningsdirektoratet sin hjemmeside, hentet fra: [Del II Formål og innhold \(udir.no\)](#)

Opplæringslovens § 1-4 sier at for elever på 1. til 4. trinn skal skolen sørge for at elever som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skrivning eller regning, raskt skal få egnet intensiv opplæring slik at forventet progresjon blir nådd. Eleven kan motta den intensive opplæringen i en kort periode utenfor klassefelleskapet dersom hensynet til eleven taler for det. I artikkel fra utdanningsdirektoratet om intensiv opplæring, er intensiv opplæring ment å være en del av den ordinære tilpassede opplæringen. Målet med det er at elever som har behov for det skal raskt få egnet støtte og oppfølging for at problemene ikke får mulighet til å utvikle og forsterke seg videre i opplæringsløpet.

Utdanningsdirektoratet skriver i informasjonsskriv om kartleggingsprøver (2021) at etter gjennomføring av kartleggingsprøvene skal resultatene blant annet brukes til å:

- følge opp elever som har resultater under, på eller nær bekymringsgrensen
- vurdere om skolens metoder og rutiner er gode nok for å fange opp de svake elevene tidlig nok
- jobbe for at det er færre elever man er bekymret for neste år, både på det samme trinnet og også på de andre trinnene

Skoleledere har det overordnede ansvaret for at dette skjer²⁵.

I stortingsmelding nr. 16 (2006-2007) pekes det på at vurdering, tilbakemelding og målrettet oppfølging av elevenes læringsutvikling og læringsutbytte må etter departementets oppfatning prioriteres høyere i hele grunnopplæringen. Erfaringen er derfor at mange skoler har en svak evalueringskultur og klarer ikke godt nok å vurdere i hvilken grad de når målene for skolens virksomhet²⁶.

---

²⁵ Utdanningsdirektoratet sin hjemmeside, hentet fra: [Kartleggingsprøver \(udir.no\)](https://www.udir.no/kartleggingsprøver)

²⁶ Stortingsmelding nr. 16 (2006-2007) «... og ingen sto igjen — Tidlig innsats for livslang læring», hentet fra: [St.meld. nr. 16 \(2006–2007\) \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no/st/meld/2006/16)

På bakgrunn av redegjørelsen over er følgende revisjonskriterier utledet for tiltak og evaluering av disse:

Barnehage

- Barnehagen skal systematisk følge opp enkeltbarn med identifiserte læringsutfordringer.
- Barnehagen skal ha praksis for at barn som trenger ekstra oppfølging skal få dette som en del av barnegruppen.
- Barnehagen skal evaluere virkningene av tiltakene som settes inn ovenfor barna.

Skole

- Skolen skal følge opp kartleggingsresultater og mistanker om læringsutfordringer hos enkeltelever som de ansatte har.
- Elever med identifiserte læringsutfordringer for 1.- 4. trinn skal motta intensiv opplæring fra skolens side slik at forventet læringsprogresjon blir nådd.
- Eldre elever med identifiserte læringsutfordringer bør motta intensiv opplæring fra skolens side slik at forventet læringsprogresjon blir nådd.
- Skolen skal ha en god praksis for at elever som mottar intensiv opplæring gjør det som en del av klassefellesskapet.
- Skolen må evaluere virkningene av tiltakene som settes inn ovenfor elevene.

Utleddning av revisjonskriterier for informasjonsoverføring

Både barnehageloven (§ 2 a)²⁷ og opplæringsloven (§ 13-5)²⁸ plikter både barnehage og skole til å samarbeide om barns overgang fra barnehage til skole og skolefritidsordningen. Jmfør opplæringslovens § 13-5 er det skoleeier som har hovedansvaret for samarbeidet og skal utarbeide en plan for overgangen fra barnehage til skole og skolefritidsordning. I rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, kapittel 6, heter det at barnehagen og skolen bør

²⁷ Lovdata, url: [Lov om barnehager \(barnehageloven\) - Lovdata](#)

²⁸ Lovdata, url: [Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa \(opplæringslova\) - Lovdata](#)

utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen²⁹.

Veilederen «*Fra eldst til yngst – Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole*»³⁰ fra Kunnskapsdepartementet anbefaler at barn blir kjent med skolen i god tid før første skoledag. Veilederen anbefaler at lærere i barnehage og skole har felles møteplasser for forventningsavklaringer, kompetanseutvikling og felles planlegging. Ansvar for den praktiske gjennomføringen av overganger ligger til den enkelte barnehage og skole, og de ansatte må samarbeide om å nyttiggjøre ressursene slik at barn er beredt til skolestart. Veilederen peker på at dette innebærer et ansvar for hva skolen trenger for å være beredt til å ta imot barnet og foreldrene. Det er derfor fremhevet viktigheten av at skolen får god informasjon om hvert barn før skolestart kan bidra til at skolen bedre kan legge til rette for individuelle læringsløp allerede fra skolestart. Informasjonen fra barnehagen må ha fokus på hva barnet kan og mestrer og på hva det kan trenge særskilt støtte til. Dersom barnehagen skal gi informasjon om enkeltbarn, skal foreldrene samtykke i dette.

På bakgrunn av redegjørelsen over er følgende revisjonskriterier utledet for informasjonsoverføring:

- Skole og barnehage skal ha skriftlige samarbeidsrutiner for overgangen fra barnehage til skole.
- Barnehagene skal informere skolen om barn med utfordringer i forkant av overgangen til skole, slik at skolene er forberedt på å ta imot eleven ved skolestart.
- Barnehagene bør gi informasjon til skolene som er relevant for tilpasningen av opplæringen

Utledning av revisjonskriterier for tverrfaglig samarbeid

Opplæringslovens § 15-8 omhandler samarbeid med kommunale tjenester. Skolen skal samarbeide med relevante kommunale tjenester om vurdering og oppfølging av barn og unge med helsemessige, personlige og sosiale eller emosjonelle vansker.

²⁹ Lovdata, url: [Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver - Lovdata](#)

³⁰ Veileder «*Fra eldst til yngst – Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole*». Kunnskapsdepartementet. Hentet fra: [f-4248-fra-eldst-til-yngst.pdf \(regjeringen.no\)](#)

Rett til spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning er hjemlet både i barnehageloven (§ 31) og i opplæringsloven (§ 5-1). Den pedagogiske-psykologiske tjenesten (PPT) skal sørge for at det blir utarbeidet lovpålagte sakkyndige vurderinger (barnehageloven § 33 og opplæringsloven § 5-6). Videre skal PPT bistå barnehage og skole i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling for å tilrettelegge for barn og elever med særlige behov.

Rapporten fra FAFO «Trøbbel i grenseflatene» belyser utfordringer som ligger i grenseflatene mellom tjenester i kommuner. Ansvar skyves mellom tjenester, informasjon glipper og ingen tar ansvar for helheten eller koordineringen av tjenestene. Manglende samarbeid kan føre til at behov ikke oppdages tidlig nok, og barn og unge ikke får den oppfølgingen de trenger. Rapporten erkjenner behovet for bedre samarbeid og samordning, men at det krever:

- kjennskap i ulike sektorer til hva andre tjenester kan bidra med overfor målgruppen
- strukturer for informasjonsutveksling, samarbeid og samordning
- reguleringer av samarbeid og samhandling
- økonomi- og finansieringssystemer for tverrsektorielle innsatser
- samhandlingskompetanse i de ulike velferdsprofesjonene

I stortingsmeldingen «Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO» er det angitt en målsetting om at «... PP-tjenesten skal være mer til stede i barnehager og skoler og arbeide forebyggende og med tidlig innsats. Ved at PP-tjenesten arbeider tett på barna og elevene, vil den kunne utarbeide gode sakkyndige vurderinger og bidra til å tilrettelegge for enkeltbarn og -elever i praksis. Det vil også kunne styrke barnehagenes og skolenes evne til å tilpasse det ordinære tilbudet til mangfoldet av barn og elever. Det kan føre til at flere får tidligere hjelp, og til at det blir færre henvisninger. Det totale behovet for sakkyndige vurderinger kan dermed gå ned»³¹.

I lovforslaget til ny opplæringslov er dette fulgt opp på følgende måte, jf. forslag til ny § 11-13: «Kommunen og fylkeskommunen skal ha ei pedagogisk-psykologisk teneste. Den pedagogisk-psykologiske tenesta skal samarbeide med og støtte skolane i arbeidet deira for å gi eit inkluderande opplæringstilbod til elevar som har ulike behov for tilrettelegging av opplæringa. Tenesta skal

---

³¹ Meld. St. 6 (2019-2020), Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO, url: [Meld. St. 6 \(2019–2020\) \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no)

a) støtte og rettleie skolene i å greie ut behov for tilrettelegging av opplæringa og eventuelt setje inn tiltak så tidleg som mogleg...»³²

I dette ligger det at PP-tjenesten skal «... ha et helhetlig blikk på alle som inngår i læringsfellesskapet, og støtte skolene i å utvikle et inkluderende opplæringstilbud som bidrar til at elevene ikke trenger mer omfattende tilrettelegging enn nødvendig.» Og videre «Arbeidet med tidlig innsats innebærer både å tilrettelegge for et godt pedagogisk tilbud så tidlig som mulig i skoleløpet, og å støtte skolene i arbeidet med å sette inn tiltak straks utfordringer oppdages gjennom hele opplæringsløpet. Dette kan enten være ved å hjelpe til med å tilrettelegge innenfor det ordinære tilbudet, eller ved å sette inn spesialpedagogiske tiltak / individuelt tilrettelagt opplæring»³³.

På bakgrunn av redegjørelsen over er følgende revisjonskriterier utledet for samarbeidsfora mellom tjenestene:

- PPT bør være jevnlig til stede og yte veiledning på sitt kompetanseområde til barnehage og skole når det gjelder å avdekke og sette inn tiltak ovenfor barn med utviklingsutfordringer og læringsutfordringer.

---

³² Vedlegg til høringsnotat ny opplæringslov, hentet fra: [Microsoft Word - Lovforslaget - ny opplæringslov og endringer i friskoleloven-til.pdf \(regjeringen.no\)](#)

³³ Høringsnotat til ny opplæringslov, hentet fra: [Microsoft Word - Høringsnotat - Forslag til ny opplæringslov og endringer i friskoleloven - til.pdf \(regjeringen.no\)](#)

VEDLEGG 2 – HØRINGSSVAR

**Dønna
kommune**

Saksnr: 2022/553 - 2
Dato: 12.07.2022
Saksbehandler: Tor Henning Jørgensen
E-post: tor.henning.jorgensen@donna.kommune.no

Offl. § 5 1. ledd

Johannes Nestvold

Høringsrapport, oppvekst, Dønna kommune

Jeg har lest gjennom høringsutkastet, og har ingen grunnleggende kommentarer til metode, funn eller konklusjoner.

Når det gjelder konklusjonene, så virker det – ut ifra funnene som er gjort – at det godt kunne ha vært enda tydeligere rutiner og krav til skriftliggjøring. Spesielt i overgangen fra barnehage til skole.

Spørsmålet jeg sitter igjen med er om kartlegging og kunnskap blir borte. Dette er vel nevnt i revisor sin anbefaling, men kunne godt ha vært gjort tydeligere.

Det oppleves som nyttig at PPT sin rolle blir godt beskrevet og vurdert. Når Statsped trapper ned sin aktivitet, og PPT må endre seg, så er anbefalingen i rapporten viktig. Kunne den ha vært enda sterkere poengtert?

Grunnen til at jeg trekker frem dette er følgende (s. 21 i høringsutkastet); *Revisor sin oppfatning er at en større satsing på det forebyggende arbeid i PPT vil ha til hensikt å få ned antallet henvisninger og presset på PPT.*

Slik jeg leser utkastet, så har ikke antall henvisninger gått vesentlig ned. For Dønna kommune er dette en prioritert satsing. Gjennom tidlig innsats er målet å tilpasse undervisningen til den enkelte elevs sitt behov, og dermed redusere antall henvisninger. Kommunen har idag et relativt stort antall henvisninger til PPT.

En liten formell sak; Dønna kommune har ikke lenger rådmann – men kommunedirektør.

Med hilsen

Tor Henning Jørgensen
Kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Postadresse	Besøksadresse	Telefon	Bankkonto
Dønna kommune	Kommunehuset, Krunhaugen 1	75 05 22 00	4516 27 94306
Krunhaugen 1 8820 DØNNA	E-postadresse post@donna.kommune.no	Hjemmeside www.donna.kommune.no	Org.nr NO 945 114 878

Revisjon

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no